

Araştırma Makalesi • Research Article

Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı Açısından Türk Sinemasında Aile Filmleri: Münir Özkul ve Adile Naşit Filmleri*

Family Films in Turkish Cinema in Terms of Structural Family System Theory: Munir Özkul and Adile Naşit Films

Gülşah Tura,^{a,**} Berna Gül^b

^a Dr. Öğr. Üyesi, Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, 41380, Kocaeli/Türkiye.
ORCID: 0000-0002-0611-7993

^b Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, 41380, Kocaeli/Türkiye.
ORCID: 0000-0003-1325-9612

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 01 Şubat 2019
Düzeltilme tarihi: 03 Eylül 2019
Kabul tarihi: 17 Eylül 2019

Anahtar Kelimeler:

Aile Terapisi
Neşeli Günler
Gülen Gözler
Bizim Aile
Film Analizi

ARTICLE INFO

Article History:

Received 01 February 2019
Received in revised form 03 September 2019
Accepted 17 September 2019

Keywords:

Family Therapy
Cheerful Days
Smiling Eyes
Our Family
Movie Analysis

ÖZ

Bu çalışmada, Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımının temel kavramlarının açıklanması ve Münir Özkul ile Adile Naşit'in birlikte rol aldığı Yeşilçam sinemasında yer edinmiş üç aile filminin bu kavramlar ışığında incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma amacına uygun şekilde Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımının temel kavramlarından olan aile yapısı, alt sistemler, sınırlar, güç ve ittifak açıklanmış ardından Türk sinemasında aile filmleri arasında yer alan ve Münir Özkul ile Adile Naşit'in birlikte rol aldıkları Neşeli Günler, Gülen Gözler ve Bizim Aile isimli filmler incelenmiştir. Değerlendirme yapılırken doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Yapılan değerlendirme sonucunda Neşeli Günler ve Gülen Gözler filmlerinin aile yapısı, eş alt sistemi, ebeveyn alt sistemi ve güç açısından benzer özellikler gösterdiği bulunmuştur. Üç filmin sadece kardeş alt sistemi açısından ortak özellikler sergilediği görülmüştür.

ABSTRACT

In this study, it is aimed to explain basic concepts of Structural Family Systems Theory and to examine the three family films in the Yeşilçam cinema, where Münir Özkul and Adile Naşit act together. Family structure, sub-systems, borders, power and alliance, which are the basic concepts of Structural Family Systems Theory, are explained in accordance with the research purpose and than Cheerful Days, Smiling Eyes and Our Family, which were among the family films in Turkish cinema and where Münir Özkul and Adile Naşit acted together were analyzed. Document analysis method was used for evaluation. As a result of the evaluation, it was found that the Cheerful Days and Smiling Eyes films had similar characteristics in terms of family structure, sub-system, parental subsystem and power. It was seen that the three films exhibited common features only in terms of the sibling subsystem.

1. Giriş

Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı 1970'lerde Salvador Minuchin tarafından geliştirilen bir aile terapisi modelidir. Bu kurama göre aile, toplumsal sistemin bir alt sistemidir. Kendi içinde birtakım alt sistemlerden oluşan aile, belirli gelişimsel görevleri olan ve kendisine ait rol ve kurallarla

şekillenen bir yapıdır (Minuchin, 1974: 51). Bir sistem olarak ele alınan ailede sistemlerin genel özelliği gereği, bir üyenin davranışı diğer tüm üyelerin davranışlarıyla ilişkilidir ve aile üyelerinin birbirlerini tamamlayıcı işlevleri vardır (Minuchin, 1974: 13; Nichols, 2013: 210). Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı aile sisteminin parçalarının nasıl

*Bu çalışma, 2-5 Mayıs 2018 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen 5.Uluslararası Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde (EJER-2018) bildiri olarak sunulmuştur.

** Sorumlu yazar/*Corresponding author*.
e-posta: gulsah.tura@kocaeli.edu.tr

etkileşime girdiği, ailede fonksiyonel olmayan iletişim kalıplarının nasıl oluştuğu ve aile sisteminin nasıl kurulduğu üzerine odaklanmaktadır (Bitter, 2014: 234; Gehart, 2016: 126).

Bireyler bir sosyal ağ içerisinde yer alan canlılardır. Bireylerin davranışları yaşadıkları sosyal ağ içerisinde oluşan etkileşimin yönüne göre değişmektedir. Ekolojik yaklaşıma göre birey ve sosyal çevresi arasında süregelen karşılıklı bir etkileşim bulunmaktadır. Sosyal ağ içerisinde ev, aile, kültür, alt kültür, toplum, okul, medya gibi sistemler yer almaktadır. Bir sistemde yaşanan bir değişimin diğer sistemleri de etkilediği (Bertalanffy, 2004) görüşünden yola çıkarak makro sistem içerisinde yer alan medyanın aile yapısını, o kültüre ait aile yapısının da medyanın içeriğini etkileyebileceği söylenebilir. Medya kategorisinde yer alan aile filmleri ise aile yapısını yansıtan araçlar arasında yer almaktadır. Yeşilçam sinema tarihinde aileyi konu alan filmlerde karşımıza çıkan önemli isimler hiç kuşkusuz Münir Özkul ve Adile Naşit'tir. Oynadığı roller gereği sıklıkla aile babasını canlandıran Münir Özkul ve anne rolüyle karşımıza çıkan Adile Naşit'in birlikte rol aldıkları Neşeli Günler, Gülen Gözler ve Bizim Aile adlı filmler, Türk aile yapısı özelliklerini başarılı bir şekilde yansıtan filmler arasında yer almaktadırlar (Yağbasan ve Ateş, 2018: 34).

Filmlerden psikolojide terapi ve öğretim olmak üzere iki farklı amaçla yararlanılmaktadır (Alexander ve Waxman, 2000: 455; Tanner, Haddock, Zimmerman ve Lund, 2003: 355). Terapi amaçlı olarak kullanıldığında filmler, uygulayıcılara bir müdahale yöntemi sağlamaktadır (Shepard ve Brew, 2005: 407). Öğretim amaçlı olarak kullanıldığında ise öğrencilere yaşantısal öğrenme imkanı sağladığı için eğitimi zenginleştirmekte (Shepard ve Brew, 2005: 407) ve ilgili yaklaşımın temel kavramlarını somutlaştırmaktadır (Dermer ve Hutchings, 2000: 164). Türkiye'de aile danışmanlığı eğitiminde aile danışmanlığı kuramlarının ve bu kuramlardaki kavramların Türk kültürüne ve aile yapısına oturtulması konusunda öğrenciler ve eğitimciler zorlanabilmektedir. Türk filmleri çerçevesinde aile danışmanlığı konusunda yapılan çalışmalar oldukça sınırlı sayıdadır (Acar ve Voltan Acar, 2013; Çağ ve Voltan Acar, 2015; Yıldız, 2017). Konu ile ilgili diğer çalışmaların çoğunlukla yabancı filmler kullanılarak gerçekleştirildiği görülmektedir (Bozdağ, 2018; Mert ve Soyer, 2014; Nadir, 2013; Şenol-Durak ve Fırsıloğlu, 2007). Bu noktadan hareketle bu çalışmada, Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı'nın temel kavramları hakkında bilgi verip, Türk aile yapısını yansıttığı düşünülen Neşeli Günler, Gülen Gözler ve Bizim Aile adlı filmlerin bu kavramlar çerçevesinde incelenerek, alan uygulayıcılarına ve öğrencilerine kendi kültürlerinde aile yapısını ilgili yaklaşım çerçevesinde görebilecekleri bilgilerin sunulması amaçlanmıştır. Ayrıca diğer çalışmalardan farklı olarak üç film ele alınmış, her üç filmde de ana kavramlar açısından benzer ve farklı olan noktalara dikkat çekilmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma Münir Özkul ve Aile Naşit'in birlikte rol aldıkları, aile filmleri arasında yer alan Neşeli Günler, Gülen Gözler ve Bizim Aile filmlerinin, Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı'nın temel kavramları açısından analiz edildiği betimsel bir çalışmadır. Nitel araştırma yöntem ve tekniklerine dayanan bu çalışmada araştırmanın verileri doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi veren film, video, fotoğraf, kitap vb. materyallerin analizini içermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 187).

2.2. İşlem Yolu

Bu çalışma Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı temel kavramları açısından Türk aile filmlerini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya öncelikle Türk sinemasında aile filmlerinde anne ve baba rolleriyle sıklıkla karşılaşılan Münir Özkul ve Adile Naşit'in birlikte rol aldıkları, Türk aile yapısını yansıttığı düşünülen filmler incelenerek başlanmıştır. Bu filmler iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı izlenerek filmlerin Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımına uygunluğu değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmeye göre Neşeli Günler, Gülen Gözler ve Bizim Aile isimli filmlerin, Türk aile yapısını yansıtmaları ve yaklaşımın temel kavramlarını barındırması nedeniyle analiz edilmesine karar verilmiştir. Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı'nın temel kavramları dikkate alınarak iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı izlenen filmlerin, yaklaşımın kavramlarıyla ilişkili olduğu düşünülen sahnelerinin dakikaları not edilmiştir. Araştırmacılar arası kodlama-tutarlılık katsayısı Miles ve Huberman'ın (1994: 249), Aynı Karar Sayısı/Toplam Karar Sayısı formülüne göre hesaplanmıştır. Formüle göre toplam 21 sahne için elde edilen iç tutarlılık katsayısı .95'tir. Araştırmacılar arası kodlama-tutarlılık katsayısının .90'dan yüksek çıkması nedeniyle araştırmacılar belirledikleri sahneleri bir araya gelerek analiz etmişlerdir. Filmlerin demografik özelliklerine aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1. “Neşeli Günler” Filminin Demografik Özellikleri

Filmle İlgili Demografik Bilgiler	
Yönetmen	Orhan Aksoy
Senarist	Sadık Şendil
Yapım Yılı	1978
Süre	95 dk.
Türü	Aile, Duygusal, Komedi
Filmin Konusu	
<p>Turşuculukla geçinen altı çocuklu bir ailenin yaşamının anlatıldığı filmin ilk sahnelerinde anne Saadet Hanım (Adile Naşit) ve baba Kazım Bey (Münir Özkul) turşunun nasıl yapıldığına dair bir kavga ederler ve bu kavga ile altı çocuklu aile ikiye ayrılır. Bu olaydan sonra Kazım Bey ve Saadet Hanım yanlarına üçer çocuğunu alarak ayrılırlar. Kazım Bey’in yanında büyüyen Mehmet (Tamer Coşkun) ile Saadet Hanım’ın yanında büyüyen Ahmet (Yaman Coşkun) birbirlerinden habersiz aynı kıza aşık olur. Bir tesadüf sonucu kardeşler gerçeği öğrenir ve aralarında büyük bir kavga yaşanır. Amcaları Ziya (Şener Şen) kavgaı ayırır ve Mehmet ile Ahmet’e kardeş olduklarını söyler. Böylece yıllarca ayrı büyüyen kardeşler bir rastlantı sonucu birbirlerini tanımış olur. Anne ve babalarını tekrar bir araya getirmek için planlar yapan çocukların tüm denemeleri sonuçsuz kalır. Çocuklar son çare olarak evi terk ederler ve anne babalarını bir araya getirmek için açlık grevi yapmaya başlarlar. Çocukların kararlılığı sayesinde çift, tekrar evlenip bir araya gelir ve film aile üyelerinin birbirine kavuşmasıyla biter.</p>	

Tablo 2. “Gülen Gözler” Filminin Demografik Özellikleri

Filmle İlgili Demografik Bilgiler	
Yönetmen	Ertem Eğilmez
Senarist	Sadık Şendil
Yapım Yılı	1977
Süre	98 dk.
Türü	Aile, Duygusal, Komedi
Filmin Konusu	
<p>Geçimini doğramacılık yaparak sağlayan Yaşar Usta (Münir Özkul)’nın büyük kızı Fikret (Ayşen Gruda) pilot olan Vecihi’yi (Şener Şen) sevmektedir. Vecihi birçok kez Yaşar Usta’ya Fikret’le evlenmek istediğini belirtse de Yaşar Usta bu isteği her zaman reddeder. Diğer kızı İsmet (Müjde Ar) müteahhit Yunus’un (Nejat Gürçen) oğlu Temel’i (Mahmut Hekimoğlu), Nezaket Hanım (Adile Naşit)’ın gözdesi olan Nedret (İtr Esen) ise bir kimya öğrencisi olan Orhan’ı (Ahmet Sezerel) sevmektedir. Yaşar Usta ilk olarak İsmet’in ilişkisinden haberdar olur ve evliliğe izin vermez. Ancak kızlar ve Nezaket Hanım’ın oyunlarının sonuç vermesiyle Yaşar Usta, İsmet ile Temel’in evliliğini onaylar. Nezaket Hanım ve kızları tarafından zengin bir mühendis olduğuna inandırılan Orhan ile Nedret’in evliliğine onay veren Yaşar Usta, düğün masraflarının evini ipotek ettirerek Yunus’tan aldığı borç para ile Nezaket Hanım tarafından ödendiğinden habersizdir. Borcun ödenememesi üzerine Yunus evi bir başkasına satar. Yaşar Usta tüm bu olanları trajik bir şekilde öğrenir ve çıkan tartışma sonunda küçük kızı Hasret (Lale Ilgaz) ile beraber evi terk eder. Vecihi’nin Fikret ile evlenmek için biriktirdiği parası ile borçları ödendiğini öğrenen Yaşar Usta, Nezaket Hanım’ın ve kızlarının özür dilemeleri üzerine evine geri döner. Vecihi’nin yardım ettiği gerçeğini unutmuyarak kızı Fikret’in Vecihi ile evlenmesine izin verir. Film mutlu sonla biter.</p>	

Tablo 3. “Bizim Aile” Filminin Demografik Özellikleri

Filmle İlgili Demografik Bilgiler	
Yönetmen	Ergin Orbey
Senarist	Sadık Şendil
Yapım Yılı	1976
Süre	93dk.
Türü	Aile, Duygusal, Komedi
Filmin Konusu	
<p>Yaşar Usta’nın (Münir Özkul), Halit (Halit Akçatepe), Tayfun (Tayfun Akalın), Ahmet (Ahmet Arıman) ve Tuncay (Tuncay Akça) adlarında dört çocuğu, Melek Hanım’ın (Adile Naşit) ise Feride (Ayşen Gruda), Ferit (Tarık Akan) ve Ferdi (Cengiz Nezir) adında üç çocuğu vardır. Çocuklarından habersiz bir şekilde evlenen çift, yeni kurulan ailede pek çok kardeş sorunuyla karşılaşır ancak yaşanan tüm sorunları iyi niyetle çözerler. Melek Hanım’ın oğlu Ferit üniversiteden Alev’i (İtr Esen) sevmektedir. Alev’in babası patron Saim Bey (Saim Alpago) ise kızının evliliğine izin vermez ve Yaşar Usta’yı işinden kovarak Yaşar Usta’nın evine yıkım kararı çıkarır. Yaşanan olaylardan kendini sorumlu tutan Alev baba evine geri döner. Aile üyeleri yaşanan zorlukların üstesinden birlik olarak gelir. Alev’in babasını ikna etmesi üzerine Alev ile Ferit kavuşur ve film mutlu sonla biter.</p>	

3. Bulgular ve Yorumlar

Aile yapısı, alt sistemler (eş, ebeveyn ve kardeş alt sistemi), sınırlar, ittifaklar ve güç kavramları, Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı’nın temelini oluşturan kavramlardır. Tablo 4’te bu kavramlarla ilişkili olan sahneler, filmlerdeki gösterim yerleri ile birlikte verilmiştir.

Tablo 4. Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımının Kavramlarıyla İlişkili Sahneler ve Filmlerdeki Gösterim Yerleri

Temel Kavramlar	“Neşeli Günler” Filmindeki Gösterim Yeri	“Gülen Gözler” Filmindeki Gösterim Yeri	“Bizim Aile” Filmindeki Gösterim Yeri
Aile Yapısı	00’.10’’ - 01’.05’’	45’.45’’ - 46’.42’’	74’.01’’ - 75’.36’’
Eş Alt Sistemi	01’.19’’ - 01’.33’’	78’.24’’ - 80’.19’’	43’.29’’ - 44’.44’’
Ebeveyn Alt Sistemi	04’.40’’ - 07’.02’’	79’.33’’ - 80’.08’’	54’.49’’ - 55’.48’’
Kardeş Alt Sistemi	78’.30’’ - 79’.18’’	18’.22’’ - 22’.46’’	59’.00’’ - 59’.31’’
Sınırlar	07’.35’’ - 08’.51’’	23’.17’’ - 31’.38’’	79’.03’’ - 81’.36’’
İttifaklar	06’.09’’ - 06’.53’’	11’.52’’ - 12’.16’’	33’.14’’ - 33’.57’’
Güç	01’.32’’ - 02’.03’’	46’.57’’ - 48’.13’’	68’.24’’ - 69’.43’’

Tablo 4’te her üç filmde de Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı’nın temel kavramlarına dair çeşitli sahnelerin yer aldığı görülmektedir. Aşağıda yaklaşımın temel kavramlarının açıklaması yapılarak sahnelerin bu kavramlar ışığında analizine yer verilmiştir.

Aile Yapısı

Aile yapısı, aile aktifken ortaya çıkan ve aile bireylerinin etkileşimlerini düzenleyen işlevsel kurallar bütünüdür (Gladding, 2011: 259; Nichols, 2013: 209). Ailenin yapısı nasıl kurulduğuna bağlı olarak aileyi olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir. Bazı ailelerde yapı, aile üyelerinin birbirleriyle etkileşimlerini kolaylaştıracak şekilde iyi organize edilebilmekteyken bazılarında ise aile içi etkileşimleri sağlayacak belirgin bir yapı kurulamamaktadır (Figley ve Nelson, 1990: 226; Gladding, 2011: 259). Sağlıklı aileler, aile yapısını yeniden yapılabilecek esnekliğe sahip olduğu için yaşamın stresleriyle baş ederek aile bütünlüğünün devamını sağlayacak uyumu geliştirebilmektedir (Goldenberg ve Goldenberg, 2008: 4). Aile yapısının sağlıklı kurulduğu durumlarda ise aile iyi organize olamadığı için kriz durumlarını sağlıklı atlatamamaktadır.

“Neşeli Günler”, “Gülen Gözler” ve “Bizim Aile” Filmlerinden Bazı Sahnelerin Aile Yapısı Açısından Değerlendirilmesi

Neşeli Günler: Saadet Hanım ve Kazım Bey’in Turşu Dükkanındaki Kavmaları.

Saadet Hanım ve Kazım Bey turşu dükkanındayken içeriye bir müşteri gelir. Kazım Bey Saadet Hanım’a “Şşt. Nuri Bey’e bak.” diye bağıır. Saadet Hanım “Sen bak! Görmüyor musun? Hesap yapıyorum. Dört tane elim yok ya!” diye bağıırarak karşılık verir. Tartışma giderek artar ve şiddetlenir.

Gülen Gözler: Nezaket Hanım ve Kızları Orhan’ın Öğrenci Olduğunu Yaşar Bey’den Saklar.

Nedret, Orhan’la evlenmek istemektedir. Nezaket Hanım yaptıkları plan gereği Orhan’ın Nedret’i tanıdığını ve henüz okulunu bitirmediğini Yaşar Bey’den saklar. Nedret annesine babası için “Bir bilse Orhan’ın kim olduğunu.” der ve Nezaket Hanım’ın cevabı “Bir bilse de hepimizi kesse.” olur.

Bizim Aile: Kardeşler Aileye Destek Olmaya Başlar.

Yaşar Bey’i işten atılması üzerine aile maddi zorluklar yaşamaktadır. Sporcu oğlu Ahmet transfer olmuştur ve kazandığı transfer parasının hepsini “O para sizin.” diyerek anne ve babasına vermiştir. Bir sonraki sahnede ise ailesinden habersiz bir fabrikaya giren Tayfun kazandığı tüm parasıyla eve erzak getirir. Bunun üzerine Yaşar Bey Melek Hanım’a “Bizim çocuklara bir hal oldu hanım.” der. Melek Hanım ise “Büyüdüler Yaşar Bey, büyüdüler.” diyerek karşılık verir.

Neşeli Günler filminde Saadet Hanım ve Kazım Bey çifti dükkana gelen müşteriye yardım edilmesi konusunda bu görevi kimin yapacağına dair bir tartışmaya girmektedirler. Tartışmaları ise her zaman olduğu gibi kavga ile sonlanmaktadır. Filmdeki bu sahneden aile yapısının sağlıklı olmadığına önemli işaretlerinden biri olan her konuda sürekli tartışan çiftin ufak bir iş bölümünde bile kavga etmeleri görülmüştür. Dolayısıyla bu filmdeki aile yapısının eşlerin birbirleriyle etkileşimini kolaylaştıracak şekilde oluşmadığı yani sağlıklı kurulmadığı söylenebilir. Benzer şekilde Gülen Gözler filminde de Nezaket Hanım’ın, eşinin vereceği tepkiden korkarak gerçekleri sakladığı göze çarpmaktadır. Bu filmdeki aile yapısının da işlevsel olmadığı ve aile üyelerinin kriz durumunu birbirine yalan söyleyerek aşmaya çalıştığı ifade edilebilir. Her iki filmde farklı olarak Bizim Aile filminde ise maddi zorluk yaşayan aileye çocukların destek olduğu görülmektedir. Yapısal Aile

Sistemleri Yaklaşımı’na göre sağlıklı yapı kuran aileler, yaşam içinde karşılaştıkları problemlerle baş edebilecek esnekliğe sahip olup aile yapısını yeniden yapılabilmektedirler. Dolayısıyla Bizim Aile filminde eşlerin ikinci evliliği olsa da ve filmin başında Yaşar Bey ve Melek Hanım’ın çocukları kardeş olarak birbirlerini kabul etmekte biraz zorlansa da aile yapısının sağlıklı kurulduğu söylenebilir.

Alt Sistemler

Ailede her bir birey bir alt sistemi oluşturmaktadır. Aile, alt sistemler aracılığıyla farklılaşmakta ve işlevlerini yerine getirmektedir (Minuchin, Colapinto ve Minuchin, 2007: 20). Ailedeki her bir birey bir alt sistem olduğu gibi aile üyeleri arasında kurulan alt sistemler de bulunmaktadır. Alt sistemlerde bireylerin kendilerine ait rolleri, görevleri ve statüleri vardır ve bir bireyin farklı alt sistemlerdeki rolleri, görevleri ve statüleri farklı olabilir. Çekirdek ailede en belirgin alt sistemler karı-koca, ebeveyn-çocuk ve kardeş alt sistemleridir (Sharf, 2010: 546). Minuchin’e göre (1974) aile sistemini oluşturan tüm alt sistemler iç içe bir yapı sergilemektedir. Bu nedenle bir alt sistemde yaşanan problem diğer alt sistemleri de kolaylıkla etkileyebilmektedir.

Eş alt sistemi iki yetişkinin bir aile oluşturmak için bir araya gelmesiyle oluşmaktadır ve diğer alt sistemler açısından merkezi konumdadır. Eş alt-sisteminin, ailenin işlevselliğini sağlamak amacıyla belirli görevleri bulunmaktadır. Üyeler bu görevleri yerine getirirken karşılıklı uyum ve tamamlayıcılık becerilerini kullanmaktadırlar (Minuchin, 1974: 56). Eş alt sisteminde bir takım problemlerin olduğu ailelerde, kardeş ilişkileri ve ebeveynlik rolleri de kolaylıkla bozulabilmektedir (Brody, Stoneman ve McCoy, 1994: 772). Dolayısıyla bu alt sistemin güçlü ve sağlıklı kurulması, ailenin sağlıklı devamı için gereklidir. Eşler birbirlerini tanıır, kabul eder, ihtiyaçlarını karşılar ve rollerini tamamlarlarsa ailenin devamlılığı uzun soluklu olmaktadır.

Çocukların doğumu ile birlikte eşler ebeveyn alt sistemini oluşturmaktadırlar. Ebeveyn alt sistemi, çocukların bakımı, beslenmesi, eğitimi ve disiplininden sorumlu olan alt sistemdir (Whiteside, 1994: 87). Ebeveyn alt sistemi çocuklarının fiziksel bakımını karşılarken, aynı zamanda onların sosyal becerilerinin gelişmesine ve sağlıklı bir benlik algısı oluşturmalarına da katkı sunmaktadırlar (Goldenberg ve Goldenberg, 2008: 88). Kardeş alt sistemi ise çocukların yaşıt ilişkileri yaşadığı ilk sosyal laboratuvarıdır. Bu alt sistemde kardeşler birbirlerini desteklemeyi, korumayı ve birbiriyle işbirliği içinde olmayı öğrenebileceği gibi birbirleriyle rekabet etmeyi de öğrenebilirler (Minuchin, 1974: 59). Dolayısıyla çocukların kardeş alt-sistemlerinde aldıkları roller, yaşamlarının sonraki dönemlerinde alacakları rolleri de şekillendirmektedir.

“Neşeli Günler”, “Gülen Gözler” ve “Bizim Aile” Filmlerinden Bazı Sahnelerin Eş Alt Sistemi Açısından Değerlendirilmesi

Neşeli Günler: Saadet Hanım ve Kazım Bey Kavga Ederler.

Saadet Hanım ve Kazım Bey müşterinin yanında tartışır. Kazım Bey Saadet Hanım’a bağıırarak “Bana bak. Sana kaç defa elalemin yanında bana cevap verme demedim mi?” der ve Saadet Hanım “Dedin” diyerek bağıırarak cevap verir. “Peki öyleyse niye dilini

“*tutmuyorsun be kadın*” diyerek kızan Kazım Bey’e Saadet Hanım “*Niye tutayım. Sen bağır ben susayım oh ne ala.*” cevabını verir.

Gülen Gözler: Yaşar Bey Gerçekleri Öğrenir.

İpotek kaldırmadığı için evi satın alan kişi eve aniden gelir ve Nezaket Hanım’ın, düğün masrafları için Yunus’tan borç aldığını, ödeyemeyince de evi ipotek ettiğini Yaşar Bey’e anlatır. Annelerini savunmaya çalışan kızlarına da sinirlenen ve vurmaya kalkan Yaşar Bey’e Nezaket Hanım: “Dokunma kızıma. Amma uzattın. Sattıysam kendi evimi sattım.” der.

Bizim Aile: Melek Hanım ve Yaşar Bey Birlikte Sofra Hazırlar.

Melek Hanım ve Yaşar Bey evdeki masrafları planlamaktadırlar. İşleri bittikten sonra Melek Hanım “Sofrayı kursak mı?” diyerek kızı Feride’ye bakar. Feride ayna karşısında kendisiyle ilgilendiği için söylenenlerin farkına bile varmaz. Diğer çocuklarına bakan Melek Hanım’a Kazım Bey “Ne yapalım, bari biz kuralım.” diyerek eşiyile birlikte sofraya hazırlar.

Neşeli Günler filminin bu sahnesinde, filmin ilerleyen sahnelerinden de anlaşılacağı gibi Kazım Bey ve Nezaket Hanım arasında sürekli devam eden bir çekişme söz konusudur ve çift neredeyse hiçbir ortak noktada buluşmamaktadır. Bu durum ise eş alt sisteminin, ailenin sağlıklı devamını destekleyecek yönde kurulmadığını düşündürmektedir. Gülen Gözler filminde de benzer şekilde eş alt sisteminin tamamlayıcılık ve uyum özelliğine sahip olmadığı görülmektedir. Nitekim karşılaşılan bir kriz anında Nezaket Hanım’ın bunu krizi eşinden gizleyerek çözmeye çalışması ve kendi evini sattığını söyleyerek evin eşlerin ortak malı olmadığını vurgulaması bunun bir göstergesi olarak düşünülebilir. Bizim Aile filminde ise eşler, sofraya hazırlama gibi bir etkinliği, kriz oluşmasına izin vermeden birlikte hazırlayarak çözüme yolunu seçmişlerdir. Bu durum da eş alt sisteminin uyum içerisinde olduğunu, eşlerin birbirlerini destekleyen pozitif bir iletişim içinde olduğunu göstermektedir.

“Neşeli Günler”, “Gülen Gözler” ve “Bizim Aile” Filmlerinden Bazı Sahnelerin Ebeveyn Alt Sistemi Açısından Değerlendirilmesi

Neşeli Günler: Kazım Bey ve Saadet Hanım Ayrırlılar.

Kazım Bey ve Saadet Hanım turşu suyunun limonla mı yoksa sirkeyle mi daha iyi yapıldığı konusunda tartışmaktadırlar. Dozu git gide yükselen tartışmada çifti çocukları ayırmaya çalışır. Çocukların çabalarının başarısız kaldığı tartışma sonunda Kazım Bey üç çocuğunu alıp gider ve Saadet Hanım da diğer üç çocuğuyla evde kalır.

Gülen Gözler: Yaşar Bey ile Kızları Tartışır.

Evin satıldığını öğrenen Yaşar Bey’e kızı Nedret “Benim için yaptı. Anneme kızma.” der. Yaşar Bey ise “Yazıklar olsun ben sizin için çabalayayım siz benim arkamdan iş çevirin.” cevabını verir. Tartışmanın devamında İsmet ise “Bakacaksın tabi. Babamız değil misin?” diyerek babasına bağıır. Fikret’in “Ne bağıırıyorsun? Dünyaya getirmeseydin.” cümlesinin ardından Nedret de “Eve bir ekmek getirmekle baba olunmaz.” der.

Bizim Aile: Feride Yaşar Bey’e “Baba” Der.

Düğün sonrasında evinden ayrılması gereken Feride annesi ve kardeşleriyle vedalaşır. Sıra Yaşar Bey’le

vedalaşmasına gelince o zamana kadar baba kelimesini kullanmadığı Yaşar Bey’e “Allaha ismarladık baba.” der ve Kazım Bey de “Güle güle kızım.” diyerek cevap verir.

Ebeveyn alt sisteminin çocukların gelişimsel ihtiyaçlarını karşılama görevinin yanında aile sisteminin devamını sağlayacak sağlıklı kararları vermek gibi sorumluluğu da bulunmaktadır. Ancak Neşeli Günler filmindeki bu sahne ebeveynlerin ailenin devamını sağlayamadığını, çocukların yanında kavga edip ayrılarak çocukların duygusal gelişimlerini de olumsuz etkilediklerini göstermektedir. Gülen Gözler filminde ise çocukların babalarına karşı öfke dolu ifadeler kullanmaları baba figürünün çocuklar tarafından olumsuz algılandığını göstermektedir. Bu bilgilere dayanarak ebeveyn alt sisteminin sağlıklı kurulmadığı söylenebilir. Bizim Aile filminde ise tekrar evlilikle kurulan bir aile olmasına rağmen, ebeveyn alt sisteminin sağlıklı kurulduğu görülmektedir. Filmin bu sahnesinde evin kızı Feride’nin Yaşar Bey’e “baba” diyerek hitap etmesinin altında, filmin önceki sahnelerinde görülen Yaşar Bey’in tüm evlilik sürecinde Feride’ye destek olması ve ihtiyaçlarını karşılaması bulunmaktadır.

“Neşeli Günler”, “Gülen Gözler” ve “Bizim Aile” Filmlerinden Bazı Sahnelerin Kardeş Alt Sistemi Açısından Değerlendirilmesi

Neşeli Günler: Kardeşler Anne Babalarını Barıştırmak İçin Açlık Grevi Yapar.

Anne babalarının kardeşler bir araya geldikten sonra da devam eden tartışmalarına dayanamayan ve bir daha ayrılmak istemeyen kardeşler hazırladıkları pankartlarla bir meydana açlık grevine başlarlar.

Gülen Gözler: Kardeşler Odalarında Hep Birlikte Şarkı Söyler.

İsmet’e görücü gelmiştir. Ancak İsmet gelen bu görücüyle evlenmek istememektedir. Misafirlerin gitmesi üzerine odalarında toplanan beş kız kardeş evlilikle ilgili ortak sıkıntılarını paylaşır ve hep birlikte “Beterin Beteri Var” adlı şarkıyı söylerler.

Ferit’in Kavga Sonrası Eve Gelişi

Ferit, Alev’in babasının adamları tarafından dövülür. Eli yüzü kanlı bir halde eve gelen Ferit’i gören annesi ve kardeşleri telaşlanır. Bu duruma üzülen Tayfun o zamana kadar ağabey diyerek seslenmediği Ferit’e “Geçmiş olsun Ferit Ağabey.” der. Ahmet de “Elimizden bir şey gelirse yapalım ağabey.” diyerek Ferit’e destek olur.

Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı’na göre kardeş alt sistemi sağlıklı kurulursa, kardeşler birbirlerini desteklemeyi, işbirliği içinde çalışmayı ve paylaşmayı öğrenirler. Her üç filmde de kardeşlerin ortak amaç için hareket etmeleri, benzer duyguları yaşamaları ve zor anlarda birbirlerine destek olmalarından bu alt sistemin sağlıklı kurulduğu sonucuna ulaşılabilir.

Sınırlar

Ailede sınırlar, psikolojik, duygusal, davranışsal ve ilişkisel boyutlarda aileyi belirleyen, aileyi diğer ailelerden ayıran ve aile üyelerinin birbirleriyle olan temasını düzenleyen görünmez çizgilerdir (Gladding, 2011: 261; Nichols, 2013: 211). Ailede her bir alt sistem, kendi içinde ilişkilerin niteliğini belirleyen sınırlarla çevrilidir. Ailenin işlevsel olabilmesi için alt sistem sınırlarının açık ve net olması gerekmektedir (Minuchin, 1974: 54). Bir başka deyişle

sağlıklı ailede sınırlar, üyeler arasındaki ilişkiyi geliştirici nitelikte olmalı, sistemlerin birbirleriyle etkileşimini olumlu yönde desteklemelidir.

Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı'nda katı, belirsiz ve belirgin olmak üzere üç tür sınır bulunmaktadır. Katı sınıra sahip ailelerde üyeler ve alt sistemler birbirlerinden uzaktır. Üyeler arasında sağlıklı iletişim olmadığı için aile üyeleri birbirlerinden duygusal olarak kopuktur (Gladding, 2011; 261; White, Klein ve Martin, 2015: 333). Katı sınırlara sahip ailelerin tam tersine belirsiz sınırlara sahip ailelerde üyeler arasında iç içe geçmişlik hakimdir. Aile üyelerinde bağımsızlık ve farklılaşma yerine bağımlılık bulunmaktadır. Belirgin sınırlara sahip ailelerde ise üyeler kendi bireyselliklerini korur ve ait olma duygusunu yaşarlar. Üyelerin birbirleriyle kurdukları iletişimle alt sistemler arasında bulunan iletişim açık ve sağlıklıdır. Herhangi bir problemle karşılaşıldığında üyelerin birbirlerinden yardım alacaklarını bilmeleri, bireylere güven vermekte ve biz duygusunun oluşumunu desteklemektedir (Goldenberg ve Goldenberg, 2008: 88; Rasheed, Rasheed ve Maley, 2011: 218).

“Neşeli Günler”, “Gülen Gözler” ve “Bizim Aile” Filmlerinden Bazı Sahnelerin Sınırlar Açısından Değerlendirilmesi

Neşeli Günler: Kazım Bey çocuklarına “Hem Babanız Hem de Ananız” der.

Çocuklarına sabah kahvaltısı hazırlayan Kazım Bey yandan da gömleğinin düşmesi sökülen oğlu Ömer'in düşmesini dikmeye çalışmaktadır. Ömer'in “Baba bıraksan da artık kendi söküğümü zü kendimiz diksek. Kocaman adam olduk.” demesi üzerine Kazım Bey “Olmaz. Kaç defa söyledim. Sizin hem babanız hem de ananız. Bu iş de bana düşer.” diyerek karşılık verir.

Gülen Gözler: İsmet Temel ile Evlenmek İstemektedir.

İsmet Temel ile evlenme isteğini babasına açıklar. Kızına büyük bir tepki gösteren Yaşar Usta, “Ben yaşadığım sürece bu evde benim dediğim olur.” diyerek bu evliliği reddeder. Nezaket Hanım ve kızları, bir plan kurar. İsmet'in evden kaçtığına Yaşar Usta'yı inandırır. İlk günlerdeki öfkesi geçen Yaşar Usta, bir gece evde içki içtiği bir akşam yemeğinde kızının evde saklandığını öğrenir. Duygularına hakim olamaz ve kızına kavuştuğu için çok mutlu olur. Bu olay sonrasında İsmet'in Temel ile evliliğine izin verir.

Bizim Aile: Tüm Aile Bir Geceyi Bahçede Geçirir.

Evlerinin mühürlenmesi üzerine tüm aile eşyalarını alarak bahçeye yerleşir ve geceyi bahçedeki yataklarında uyuyarak geçirir. Ertesi günün sabahında olumsuz duygular içinde olan çocuklarına Yaşar Bey “Ne olmuş yani evden atılmışsak? Asıl şimdi daha güçlü olmamız lazım. İşimize dört elle sarılmamız lazım. Bize kötülük edenlere mağlup edilmeyeceğimizi ancak böyle anlatabiliriz” der. Tüm kardeşler “Babamız haklı kimse bizi yıkamaz.” diyerek güne başlarlar. Tüm aile üyelerinin yüzü gülmektedir.

Belirsiz sınırlarda aile üyeleri arasında bir çeşit iç içe geçmişlik bulunmaktadır. Üyelerin rol ve görevleri değiştiğinden aile bireylerinin özerklikleri desteklenmez, aksine bağımlılıklar oluşmaktadır. Neşeli Günler filminin bu sahnesinde Kazım Bey'in hem anne hem de baba rolünü üstlendiği ve oğlunun kendi ihtiyaçlarını karşılamasına izin vermediği görülmektedir. Bu durum üyeler arasındaki sınırın

belirsiz olduğunu düşündürmektedir. Gülen Gözler filmindeki sahneden de Yaşar Usta ve kızları arasında katı sınırların olduğu sonucuna varılabilir. Katı sınırları olan ailelerde üyeler kullandıkları sağlıklı iletişim nedeniyle birbirleriyle yakın ilişki kurmada güçlük yaşamaktadırlar. İlişkiler ancak dışarıdan bir müdahale olduğu takdirde esnetilebilmektedir. Nitekim İsmet'in evliliğini kabul ettirmek için Nezaket Hanım ve diğer kızları tarafından Yaşar Usta'ya oynanan oyun, bunun bir göstergesidir. Belirgin sınırları olan ailelerde üyeler özerkliklerini koruyabilirken aileye dair biz duygusuna sahiptirler. Üyelerin birbirleriyle iletişimleri açık ve destekleyicidir. Bizim Aile filminin bu sahnesinden aile üyelerinin yaşanan kriz sonrasında birbirlerine destek verecek şekilde biz duygusuna sahip olduğu görülmektedir. Bu durum da üyeler arasında kurulan sınırın belirgin olduğunu düşündürmektedir.

İttifaklar

İttifak, aile sistemi içinde belli bazı işlevleri yüklenmiş bir kişinin karşısında olmak veya yanında yer almaktır (Sharf, 2011: 547). Ailelerde en yaygın ittifak biçimleri koalisyon ve üçgenleşmedir. Üçgenlerde ebeveynler, çocuğu kendilerinden taraf olmaya zorlamaktadırlar. Çocuk bir ebeveynin tarafında olduğunda diğer ebeveyn bunu saldırı ya da ihanet olarak görebilmektedir (Nazlı, 2016: 114). Anne babası arasında seçim yapmaya zorlandığı durumlarda kararı ne olursa olsun duygusal yönden olumsuz etkilenebilmektedir.

Koalisyon ise belirli aile üyelerinin ailenin bir üyesine karşı birleşmesidir. Bu birleşme aynı amacı paylaşan aile üyelerinin diğer aile üye veya üyelerine karşı olması temelinde olduğu için ailenin bazı üyeleri koalisyonun dışında kalmaktadır (Gladding, 2011: 262; Sharf, 2010: 547). Koalisyonlar, her ailede belli düzeylerde gerçekleşebilmektedir. Ancak ebeveynin otoritesini çocuğunun gelişimi için kullanmasını engellediği ve aileyi işlevselliğinden uzaklaştırdığı durumlarda sorun yaratabilmektedir.

“Neşeli Günler”, “Gülen Gözler” ve “Bizim Aile” Filmlerinden Bazı Sahnelerin İttifaklar Açısından Değerlendirilmesi

Neşeli Günler: Saadet hanım çocuklarına “Anasını Seven Benimle Kalsın” der.

Kazım Bey ve Saadet Hanım'ın kavgalarını çocukları ayırmaya çalışır. Üç çocuk babasını ve diğer üç çocuk da annesini yatıştırma çalışırken Nezaket Hanım Kazım Bey'e “Defol git bu evden.” der. Yanındaki üç çocuğunu da çekeleyerek kapıdan çıkmaya çalışan Kazım Bey'in “Çocuklarımın hepsi beni ister.” sözü üzerine Saadet Hanım “Yavrularım sakın bu deliye uymayın. Anasını seven benimle kalsın” der.

Gülen Gözler: İsmet ve Annesi Görücüler Hakkında Konuşur.

Akşam gelecek olan görücüler hakkında İsmet annesine “Ya babam gelenlere evet derse ne olacak?” diye sorar. Nezaket Hanım ise “Aman İsmet. Babanı tanımazmış gibi konuşma. O istediği kadar evet desin. Biz ne yapar ne eder istediğimizi yaptırırız.” der.

Bizim Aile: Tüm Aile Birlikte Akşam Yemeği Yer.

Tüm aile yemek için sofradadır. Melek Hanım'ın oğlu Ferit tuzu almak için uzanır. Tam o sırada tuzluğu Yaşar Bey'in oğlu Halit kapar. Yemeğine tuzunu attıktan sonra tuzluğu Ferit yerine kendi kardeşi Tayfun'a uzatır. Tayfun'un elinden tuzluğu çeken Ferit, kullandıktan sonra tuzluğu kendi kardeşi Feride'nin yanına bırakır.

Neşeli Günler filminde Saadet Hanım'ın çocuklarını seçime zorlaması bir üçgenleşme olarak düşünülebilir. Nitekim üçgenlerde ebeveynler çocukları kendi tarafında olmaya zorlamaktadırlar. Gülen Gözler filminde ise anne kız koalisyonunun kurulduğu görülmektedir. Koalisyon durumunda aynı amacı paylaşan üyeler, amaçlarının gerçekleşmesini olumsuz etkileyebileceğini düşündüğü aile üyesini koalisyonun dışında bırakmaktadır. Bu sahnede de Nezaket Hanım'ın biz ne yapar eder istediğimizi yaptırırız sözünden Yaşar Bey'i saf dışı bıraktıkları görülmektedir. Bizim Aile filminin bu sahnesi tekrar evlilikle kurulan ailenin ilk zamanlarını anlatan sahneler arasındadır. Anne babalarının evliliklerini kabullenmeyen Melek Hanım'ın ve Yaşar Bey'in çocukları arasında koalisyonlar oluştuğu görülmektedir. Her iki kardeş grubu da yeni tanıştıkları kardeş grubunu ortak amacı paylaşmadıkları düşüncesiyle dışarıda bırakmaktadır. Ancak filmin ilerleyen sahnelerinde bu koalisyonların ortadan kalktığı ve kardeşlerin birbirlerini kabul ettiği görülmektedir.

Güç

Güç, ailede sorumluluk ve otoritenin hangi bireyde olduğunu, kararların kim tarafından alınacağını belirlemektedir (Sharf, 2010: 572; Lee, 2011: 231). İşlevsel ailelerde ise anne babaların çocuklarına göre daha fazla güce sahip olması gerekmektedir. Sağlıksız ailelerdeyse, aile sistemini oluşturan hiyerarşik yapılanmada bazı farklılıklar olduğu gözlenmektedir (Minuchin, 1981: 131). Anne ve babaların çocuklarını disipline etmek için yeteri kadar güce sahip olmamalarının yanı sıra gücün eşlerden birinin üzerinde yoğunlaşması da ailede güç dengesizlikleri yaratabilmektedir.

“Neşeli Günler”, “Gülen Gözler” ve “Bizim Aile” Filmlerinden Bazı Sahnelerin Güç Açısından Değerlendirilmesi

Neşeli Günler: Kazım Bey ve Saadet Hanım Turşu Suyu İçin Kavgaya Eder.

Kazım Bey ve Saadet Hanım turşu suyunun nasıl yapıldığı konusunda anlaşamamaktadır. Saadet Hanım “Şirkeyle olur!” diye bağırırken Kazım Bey ise “Limonla olur!” diye bağırılmaktadır.

Gülen Gözler: Yaşar Usta, Nedret'in evliliğine karar verir.

Tüm aile sofradadır. Yaşar Usta akşam kendisine görücü gelecek olan Nedret hakkında ailenin diğer üyeleriyle konuşmaktadır. Yaşar Usta'nın “Bir gelsin bakalım, görelim. Gözüm tutarsa veririm.” sözü üzerine Nedret “Baba benim fikrimi sormayacak mısın?” der. Yaşar Usta ise “Tabi sormayacağım. Bu evde ben ne dersem o olur.” der.

Bizim Aile: Yaşar Bey ve Ferit Sohbet Eder.

Yaşar Bey'in işten atılması olayında Ferit kendini suçlu hisseder. Yaşar Bey'e tek çözümün Alev'le birlikte evden gitmeleri olduğunu söyler. Bu kararı kabul etmeyen Yaşar Bey şu sözlerle Ferit'e karşılık verir: “Anlıyorum

gençsin, yüreklisin ama izin ver de ben de babalık görevimi yerine getireyim. Hadi bakalım sen de bu lafları söylememiş ol. Seni de kardeşlerini de kendi evlatlarından zerre kadar ayırmadığımı iyi bil.”

Neşeli Günler filminde eşlerin turşunun nasıl yapılacağıyla ilgili bir karara varma noktasında büyük bir güç yarışına girdikleri görülmektedir. Nitekim Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı'nda kararların kim tarafından verileceği, aile sisteminde gücü işaret etmektedir. Dolayısıyla eşlerin bu noktada gücü kendi ellerinde tutma gibi bir eğilimleri olduğundan söz edilebilir. Gülen Gözler Filminde ise Yaşar Bey'in “Ben ne dersem o olur” sözüyle gücü kendi elinde tutmaya çalıştığı görülmektedir. Ancak Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı'na göre ebeveynlerin çocuklarına göre daha fazla güce sahip olmasının yanında bu gücün ebeveynler arasında sağlıklı dengelenmesi de önemlidir. Bu sahneden yola çıkarak filmde gücün işlevsel dağılmadığından bahsedilebilir. Bizim Aile filminde Ferit'in aldığı karara karşı çıkan Yaşar Bey'in, kararların verilmesi noktasında ebeveyn olma gücünü kullandığı görülmektedir. Yaşar Bey'in sahip olduğu gücü, ailenin devamı yönünde pozitif bir amaçla kullandığı görülmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Neşeli Günler, Gülen Gözler ve Bizim Aile filmleri Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı'na göre incelendiğinde, Neşeli Günler ve Gülen Gözler filmlerindeki aile yapılarının aile sistemini destekler nitelikte sağlıklı kurulmadığı görülmüştür. Bizim Aile filminde ise aile üyeleri ve alt sistemlerin uyum içinde etkileşerek kriz anlarını aile sisteminin devamını sağlayacak şekilde atlatabildikleri için aile yapısının sağlıklı kurulduğu düşünülmüştür.

Her üç filmde de kardeş alt sistemi açısından benzer özellikler gözlenmiştir. Filmlerde kardeşler arası ilişkilerin içten, sıcak ve birbirini destekler niteliktedir. Bu durum da kardeş alt sistemin söz konusu filmlerde sağlıklı kurulduğunu düşündürmektedir.

Bu çalışmanın sonuçları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, filmlerde ele alınan ailelerin alt sistemleri arasındaki ilişkinin açık şekilde kurulmadığı durumlarda, ailelerin kriz anlarını sağlıklı atlattığı ve dolayısıyla aile sisteminin olumsuz etkilendiği gözlenmiştir. Özellikle ailenin kurulmasında temel olan eş alt sistemi, ailedeki üyelerin tutumlarını etkilemektedir. Eş alt sistemi sağlıklı bir şekilde kurulduğunda diğer alt sistemlerde karşılaşılan problemlerin de kolaylıkla çözüldüğü görülmüştür. Eş alt sisteminin sağlıklı kurulmasının temelinde eşlerin birbirlerinin bir birey olarak kabul etmesi ve birbirlerine saygı duyması yer almaktadır. Örnek olarak Gülen Gözler filminde ailede otorite figürü baba iken bütün kardeşlerin ve annenin, babaya karşı koalisyon kurduğu ve anne tarafından desteklenmeyen baba otoritesinin de aile ilişkilerinde etkili olamadığı görülmektedir.

Sınırlar açısından bakıldığında ise incelenen filmlerde sınırların belirsiz ya da katı olduğu ailelerde, üyelerin yaşanan zor durumlarla baş etme becerilerinin iyi olmadığı görülmüştür. Alt sistemler arasında kurulan belirgin sınırların ise Bizim Aile filminde olduğu gibi üyelerin yaşanan krizleri sağlıklı atlattıklarına katkı sağladığı gözlemlenmiştir. Sonuç olarak Neşeli Günler, Gülen Gözler ve Bizim Aile filmlerinin Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı'na ilişkin birçok kavramı içerdiğini ve yaklaşımın

birçok hipotezini destekleyecek örneklerin filmlerin sahnelerinde gözler önüne serildiğini söylemek mümkündür. Bu sebeple gerçekleştirilen çalışmanın Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı'nı Türk aile yapısı bağlamında fark etmek isteyen alan çalışanlarına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Ayrıca Türk aile yapısını yansıttığı düşünülen Neşeli Günler, Bizim Aile ve Gülen Gözler filmleri Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımı kavramları çerçevesinde incelenmiş ve aile danışmanlığı eğitimlerinde yararlanılabilecek filmler olarak değerlendirilmiştir. İleride yapılacak çalışmalarda Yapısal Aile Sistemleri Yaklaşımına yönelik güncel ve popüler Türk filmleri incelenebilir. Ayrıca bu çalışmada ele alınan Münir Özkul ve Adile Naşit filmleri farklı aile terapilerinin kavramları çerçevesinde incelenebilir.

Kaynakça

- Acar, T. & Voltan Acar, N. (2013). Babam ve Oğlum Filmi'nin çok kuşaklı/kuşaklararası aile terapisinin temel kavramları açısından değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 37-53.
- Alexander, M. & Waxman, D. (2000). Cinemeducation: teaching family systems through the movies. *Families. Systems & Health: The Journal of Collaborative Family Health Care*, 18(4), 455-466. doi: [10.1037/h0091869](https://doi.org/10.1037/h0091869)
- Bertalanffy, V. L. (2004). *Ecological systems approach*. [internet] Retrieved from <http://www.users.global-net.co.uk/~ebstudy/strategy/ecosys.htm>.
- Bitter, J. R. (2014). *Theory and practice of family therapy and counseling* (2nd ed.). Belmont, CA: Brooks/Cole, Cengage Learning.
- Bozdağ, Y. (2018). Film analizi yöntemi ile aile terapileri: Gilbert'in hayalleri. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(3), 87-95. doi: [10.31461/ybpd.430396](https://doi.org/10.31461/ybpd.430396)
- Brody, G. H., Stoneman, Z. & McCoy, J. K. (1994). Forecasting sibling relationships in early adolescence from child temperaments and family process in middle childhood. *Child Development*, 65, 771-784. doi: [10.2307/1131417](https://doi.org/10.2307/1131417)
- Cag, P. & Voltan Acar, N. (2015). A view of the symbolic-experiential family therapy of Carl Whitaker through movie analysis. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 15(3), 575-586. doi:10.12738/estp.2015.3.2477
- Dermer, S. B. & Hutchings, J. B. (2000). Utilizing movies in family therapy: applications for individuals, couples, and families. *The American Journal of Family Therapy*, 28, 163-180. doi: [10.1080/019261800261734](https://doi.org/10.1080/019261800261734)
- Figley, C. R. & Nelson, T. S. (1990). Basic family therapy skills: structural family therapy. *Journal of Marital and Family Therapy*, 16, 225-239. doi: [10.1111/j.1752-0606.1990.tb00845](https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1990.tb00845)
- Gehart, D. R. (2016). *Theory and treatment planning in family therapy: A competency-based approach*. Boston, MA: Cengage Learning.
- Gladding, S. T. (2011). *Aile terapisi: Tarihi, kuram ve uygulamaları*. Ankara: Atalay Matbaacılık.
- Goldenberg, I. & Goldenberg, H. (2008). *Family therapy: An overview*. USA: Thomson/Brooks Cole Pub.
- Lee, Y. (2011). *Structural family therapy. marriage and family therapy. A practice-oriented approach*. L. Medcalf (Ed.). New York: Springer Publishing Company.
- Mert, A. & Soyer, B. (2014). "Kevin Hakkında Konuşmalıyız" filminin Bowlby'nin çocukluk dönemi bağlanma stilleri ve Minuchin'in yapısal aile sistemleri yaklaşımı temel kavramları kullanılarak değerlendirilmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 100-115.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. CA: Sage Pub.
- Minuchin, S. (1974). *Families and family therapy*. Cambridge: Harvard University Press.
- Minuchin, S. (1981). Constructing a therapeutic reality. *Annual review of family therapy*. G. Brenson ve H. White (Ed). pp. 129-147. New York: Human Sciences Press.
- Minuchin, P., Colapinto, J. & Minuchin, S. (2007). *Working with families of the poor*. NewYork London: The Guilford Press.
- Nadir, U. (2013). Aile danışmanlığı eğitiminde popüler filmlerin kullanımı ve yapısal aile terapisi kuramı ile dalgaların prensi filminin analizi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(1), 129-143.
- Nazlı, S. (2016). *Aile danışmanlığı*. Ankara:Anı Yayıncılık.
- Nichols, M. P. (2013). *Aile terapisi kavramlar ve yöntemler*. İstanbul: Kaknüs Yayıncılık.
- Rasheed, M., Rasheed, N. & Maley, J. A. (2011). *Family therapy. Models and techniques*. USA: Sage.
- Sharf, R. S. (2010). *Theories of psychotherapy and counseling: Concepts and cases*. USA: Brooks/Cole.
- Shepard, D. S., & Brew, L. (2005). Teaching theories of couples counseling: The use of popular movies. *The Family Journal*, 13(4), 406-415. doi: 10.1177/1066480705278470
- Şenol-Durak, E. & Fıfıloğlu, H. (2007). Film analizi yöntemi ile Virginia Satir aile terapisi yaklaşımına bir bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, 10(20), 43-62.
- Tanner, L R., Haddock, S. A., Zimmerman, T. S. & Lund, L. K. (2003). Images of couple and families in disney feature-length animated films. *The American Journal of Family Therapy*, 31, 355-373. doi: [10.1080/01926180390223987](https://doi.org/10.1080/01926180390223987)
- Wetchler, L. J. (2003). *Structural family therapy. An introduction to marriage and family therapy*. L. L. Hecker ve L. J. Wetchler (Ed.). pp. 63-94. New York: The Haworth Clinical Practice Press.
- White, J., Klein, D. & Martin, T. (2015). *Family theories*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

- Whiteside, D. (1994). Using family therapy concepts to teach organizational behavior. *Journal of Management Education*, 18(1), 86-97. doi: [10.1177/105256299401800107](https://doi.org/10.1177/105256299401800107)
- Yağbasan, M. ve Ateş, U. (2018). 1980 Öncesi Ve 2000 Sonrası Türk Sinemasında Ailenin Temsili. *Akademik Bakış Dergisi*, 67(2), 26-40.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, M. (2017). Yapısal aile terapisinin temel kavramlarıyla gelin filminin incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(12), 157-176. doi: 10.26466/opus.285054